

E · R · S · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASONSOR

myfitness

LIVIKO

RADISSON COLLECTION

BioBlock®

NORDIC

NORDAID

PAKEND & PRINT

JASMINE CHOI

FLÖÖT
JASMINE CHOI

DIRIGENT
HOLLY HYUN
CHOE

1

MÄRTS

ESTONIA KONTSERDISAAL

2024

BEETHOVEN
REINECKE
SCHUMANN

iute

ERSO PEASPONSOR

ELAV INSPIREERIV RIKASTAV

Eesti muusikat viivad üheskoos maailma ERSO ja fintech lute

ERSOga on võimalik koos kasvada.
Meid seob otsing ja inspiratsioon.
Nii ERSO kui ka lute püüdleavad alati
tiptaseme poole.

- TARMO SILD
lute juht ja kaasasutaja

E · R · · O

JASMINE CHOI

JASMINE CHOI flööt
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Triin Ruubel
Dirigent HOLLY HYUN CHOE

kell 18 – eelkontsert

Carl Reinecke. Trio oboele, metsasarvele ja klaverile a–moll, op. 188 (1887)

I Allegro moderato

II Scherzo (Molto vivace)

Esitavad Guido Gualandi (oboe), Jürnas Rähni (metsasarv) ja Kärt Ruubel (klaver). Kontserdil kõlavatest teostest räägib muusikateadlane Anu Veenre.

kell 19 – sümfooniakontsert

JASMINE CHOI flööt

Eesti Riiklik Sümfooniaorkester

Kontsertmeister Triin Ruubel

Dirigent HOLLY HYUN CHOE

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Avamäng „Leonore“ nr 3 C–duur, op. 72b (1806) ~16'

Carl Reinecke (1824–1910)

Flöödikontsert D–duur, op. 283 (1908) ~23'

Allegro molto moderato

Lento e mesto

Moderato – In tempo animato – Tempo I – Più mosso – Più lento maestoso

vaheaeg

Robert Schumann (1810–1856)

Sümfoonia nr 4 d–moll, op. 120 (1841/1851) ~30'

Ziemlich langsam – Lebhaft

Romanze (Ziemlich langsam)

Scherzo

Langsam – Lebhaft – Schneller – Presto

Kontserdist teevad otseülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestised on ka järelkuulatavad ja –vaadatavad.

Ludwig van Beethoven (1770—1827)
Avamäng „Leonore“ nr 3 C-duur,
op. 72b (1806)

Muusikaajaloo ühe tähtsaima helilooja Ludwig van Beethoveni rikkalikud pärandid on vaid üks ooper — „Fidelio“ (algse pealkirjaga „Leonore ehk abieluarmastuse võit“ või lihtsalt „Leonore“). Teose valmimine oli võtnud palju aega ja vaeva ning selle lõplik variant oli heliloojale pettumus, mistõttu lubas ta, et ei kirjuta enam kunagi ühtegi ooperit. Ka see, et teosel on koguni neli erinevat avamängu, viitab helilooja enesekriitikale. Tänapäeval

Ludwig van Beethoven.

esitatakse ooperi alguses tavaliselt viimasena kirjutatud avamängu pealkirjaga „Fidelio“, samal ajal kui täna kõlavat avamängu „Leonore“ nr 3 mängitakse tihti eraldi kontsertpalana. 19. sajandi keskel ning hiljemgi mängiti kolmandat avamängu ka keset ooperit, teise vaatuse keskel. Seda tava on ekslikult omistatud Gustav Mahlerile.

Ooper räägib naisest nimega Leonore, kelle mees Florestan on pandud poliitilistel põhjustel vangi. Leonore maskeerib ennast meheks nimega Fidelio ning asub vanglasse tööle, et oma abikaasa vanglast ja hukkamisest päästa. Tänu vanglat inspekteerima tulnud minister Don Fernandole see õnnestub ning lisaks Florestanile vabastatakse ka teised poliitvangid ja türannist vanglaülem pannakse trellide taha.

„Leonore“ nr 3 on ooperi avamängudest kõige pikem ning dramaatilisem, võttes oma ulatuslikkusega sümfoonilise poeemi mõõtmed. Seetõttu ei sobinud teos Beethovenile enam pelgalt ooperi avamänguks. Avamäng jutustab kokkuvõtvalt ümber terve ooperi sisu. Selle algus kujutab Florestani vangikongis. Seejärel tsiteeritakse pikalt tema aariat ooperi teisest vaatusest, kus aheldatud ja nälgiv Florestan meenutab oma õnnelikku elukevadet. Järgnevalt kõlab motiiv, mis viitab hetkele, mil Florestan saab aru, kes on teda vangist päästma tulnud. Fanfaarid tähistavad minister Don Fernando saabumist vanglasse ning avamäng lõppeb piduliku osaga, mis tähistab vabadust ning armastuse võitu.

Richard Wagneri sõnul on „Leonore“ nr 3 „ooperi täiuslik kokkuvõte“, aga ka „omamoodi sümfooniline sonaat“. Kuid ka Wagner pidas seda avamängu ooperi jaoks liiga tugevaks, arvestades, et sellele järgnevad esimesed stseenid on tema sõnul üsna nõrgad.

Ooperi ja selle avamängude saamisloogu ulatub 1803. aastasse, mil tolle aja olulisemaid libretiste ja impressaarioid, Theater an der Wiener asutaja Emanuel Schikaneder tellis Beethovenilt ooperi „Vestas Feuer“, andes selleks ette enda libreto. Kuigi Beethoven jõudis mõne numbri valmis kirjutada, ei sobinud talle see libreto ja teose kirjutamine jäi katki. Seejärel alustas ta „Fidelio“ kirjutamisega, laenates muusikat ka pooleli jäänud „Vestas Feuerist“. Esimene, kolmevaatuseline versioon (mis algab avamänguga „Leonore“ nr 2) jõudis esiettekandeni 1805. aasta novembris, mil prantsuse väed olid vallutanud Viini linna. Paljud kohalikud olid linnast põgenenud ning publiku moodustasid prantsuse ohvitserid, kes ei tahtnud kuulda saksa ooperit, vaid ootasid midagi säravamat, nagu kirjutasid samuti Viinis tegutsenud Mozart ja Cherubini. Seejärel soovitasid Beethoveni sõbrad ooperit muuta ning lühendada seda kahevaatuseliseks. See versioon koos täna kõlava „Leonore“ nr 3 avamänguga jõudis esiettekandeni märtsis 1806 ja osutus edukamaks, kuid kukkus siis kavast välja erimeelsuste tõttu teatri juhtkonnaga. Ilmselt alles pärast seda kirjutas Beethoven avamängu „Leonore“ nr 1, mis pidanuks kõlama Prahas 1807. aastal. Uuesti redigeeris ta ooperit 1814. aastal, kasutades selleks Georg Friedrich Treitschke muudetud libretot. Nüüd kirjutas ta teosele neljanda avamängu, mida tuntakse „Fidelio“ nime all. See on eelmistest lühem ega sisalda üldse järgneva ooperi muusikalist materjali. Vaatamata helilooja enesekriitikale, oli ooperi uue versiooni esiettekanne 1814. mais Viini Kärntnertheateris edukas ning ennekõike just see variant on jäänud ooperiteatrite kavva tänaseni.

Ooperi lõpliku variandi esiettekande eel kirjutas Beethoven Treitschkele: „Kinnitan Teile, kallis Treitschke, et selle ooperiga pälvin ma endale märtrikrooni. Te olete oma kaastööga päästnud sellest laevavrakist parima. Selle kõige eest olen Teile igavesti tänulik.“

ERSO on avamängu „Leonore“ nr 3 esitanud dirigent Olav Roots (1934, 1941, 1943), Roman Matsovi (1952, 1955, 1957, 1960, 1964, 1976, 1983, 1987, 1996), Sten Frykbergi (1959), Mark Pavermanni (1961), Martin Nersesjani (1964), Eri Klasi (1980, 1981), Jüri Alperten (1994) ja Jun Märkli (2019) juhatusel.

Carl Reinecke (1824—1910)
Flöödikontsert D-duur, op. 283
(1908)

Carl Reinecke oli oma eluajal oluline muusikategelane, töötades Leipzigi konservatooriumi rektorina ning pikka aega Leipzigi Gewandhausi orkestri peadirigendina, juhatades muuhulgas Brahmsi „Saksa reekviemi“ (lõpliku versiooni) esiettekannet. Samuti oli ta mitmete tuntud heliloojate õpetaja, nende seas Edvard Grieg, Charles Villiers Stanford, Leoš Janáček, Isaac Albéniz, Max Bruch ja Mikalojus Konstantinas Čiurlionis. Reinecke oli ka tunnustatud pianist, seda eriti

Carl Reinecke.

Mozarti–mängijana, ning ajaloo vanim pianist, kelle klaverimängu on salvestatud. Heliloojana oli ta küll viljakas — trükki jõudis ligi 300 teost —, kuid juba tema eluajal peeti neist paljusid vananenuks ning ka tänapäeval esitatakse neist pigem üksikud. Ühes arvustuses on öeldud lausa, et Reinecke on vaid ühe teose helilooja, sest teda tuntakse peamiselt flöödile ja klaverile kirjutatud „Undine“ sonaadi järgi. Mitmed 20. sajandi olulised muusikaentsüklopeediad on tema nime aga üldse välja jätnud.

Tänapäeval esitatakse „Undine“ sonaadi kõrval rohkem ka Reinecke flöödikontserti, mis on Mozarti kontsertide järel üks olulisemaid flöödikontserte muusikaajaloos. See valmis 1908. aastal ehk vaid paar aastat enne eaka mehe surma. Stiililt sarnaneb flöödikontsert saksa romantismi konservatiivsemale suunale, eriti Reinecke kunagiste sõprade, Schumanni ja Mendelssohni aastakümneid varem kirjutatud muusikale. Reinecket on peetud andekaks meloodiate kirjutajaks ning flöödikontsert on selle heaks näiteks. Samuti on esile tõstetud selle rikkalikku brahmsilikku harmooniat ning flöödi ja orkestri head koosmõju. Teos on pühendatud Leipzigi Gewandhaus-orkestri esiflötist Maximilian Schwedlerile, kellest oli 1908. aastal saanud Leipzigi konservatooriumi õppejõud. Teadmata põhjustel saatis teose esiettekandel 1909. aasta märtsis teda orkestri asemel hoopis helilooja klaveril.

Kontsert on traditsiooniliselt kolmeosaline. **Esimene osa** on 6/8 taktimõõdus, mis on ühe kontserdi avaosa puhul pigem harvaesinev nähtus. Seda osa on võrreldud Mendelssohni „Suveöö unenäo“ avamänguga, kus puupuhkpillide avaakordid „püüavad välja võluda Shakespeare'i haldjate maailma“. Haldjalikkust lisab ka solisti esitatav peateema, mille juurde on helilooja kirjutanud „wie träumend“ — „justkui unistades“. Flööt jätkab virtuoslikult, orkester seevastu on vaoshoitud ja selgelt tagaplaanil. Kontserdi **teine osa** on ootamatult sünge. Sellele annab iseloomu madalate keelpillide ja timpani rütmikujund, mis tekitab mulje leinamarsist. Retsitatiivset ja rahunut solistipartiid, mille juurde on kirjutatud „con dolore“ — „kurvalt“, on nimetatud ka nutulauluks. Kuigi Reinecke helikeel on üldiselt konservatiivne, kasutab ta siin–seal hulgaliselt pooltoone. Nii pole **kolmanda osa** sissejuhatuses teose helistik kuni solisti sissetulekuni üldse äratuntav. Järgneb aga rõõmus ja muretu rondo, kus Reinecke saab taas näidata oma head meloodiakirjutamise oskust.

ERSO esituses on Reinecke flöödikontsert kõlanud aastatel 1995 (solist Matti Helin, dirigent Nikolai Aleksejev), 2018 (solist Pipilota Neostus, dirigent Toomas Vavilov), 2019 (solist Sharon Bezaly, dirigent Neeme Järvi) ja 2020 (solist Siret Sui, dirigent Olari Elts).

Robert Schumann (1810–1856)
Sümfoonia nr 4 d–moll, op. 120
(1841/1851)

Saksa helilooja Robert Schumanni loometee on tähelepanuväärselt põnev. Noore mehena pürgis ta klaverivirtuosiks, mistõttu kirjutas ta esialgu mõistagi palju klaverimuusikat. Kuigi käevigastus katkestas ta pianistikarjääri, jätkas Schumann pikalt praktiliselt vaid klaverile kirjutamist. Seda kuni pöördelise 1840. aastani, mil Schumann sai pärast viieaastast kohtuvaidlust oma tulevaselt äialt loa abielluda pianist Clara Wieckiga.

Robert Schumann.

Pühendudes nüüd hoopis soololauludele, valmisid sel aastal teiste seas kolm saksa *Lied*'i nurgakivi staatusesse tõusnud tuntud laulutsükli: „Lauluring“, „Naise elu ja armastus“ ning „Poeedi armastus“. Kuigi laule kirjutas Schumann ka järgneval, 1841. aastal, kandus põhitähelepanu nüüd orkestrimuusikale. Jaanuaris oli ta vaid nelja päevaga saanud valmis esialgse variandi oma esimesest sümfooniast. Pärast mõningaid parandusi tuli see märtsis Leipzigi Gewandhaus-orkestri ja dirigent Felix Mendelssohni esituses väga edukale esiettekandele. Järgnevatel kuudel kirjutas ta nii oma klaverikontserdi esimese osa kui ka „Avamängu, skertso ja finaali“ ning juuni alguses, vaid ühe nädalaga, valmis esialgne variant tema d-moll sümfooniast. Ehkki Schumann kirjutas selle vaid mõni kuu pärast oma esimest sümfooniast, tuntakse seda tänapäeval tema neljanda sümfoonia.

Robert Schumanni abikaasa Clara märkis 31. mail oma päevikusse:

„Roberti meel on praegu väga loominguiline ja ta alustas eile sümfooniast, mis peaks koosnema ühest osast, kuid koos *Adagio* ja finaaliga. Ma pole sellest veel midagi kuulnud, kuid Roberti tegemisi nähes ja eemalt metsikult kajavat d-molli kuuldes tean juba ette, et see on järjekordne teos, mis tema hinge sügavusest esile kerkib.“

Võrreldes rõõmsa ja kevadise esimese sümfooniaga on see teos oluliselt dramaatilisem ning tumedam. Lisaks kavandas Schumann d-moll sümfooniast väga ebatraditsiooniliselt üheosalisena, kuigi tegelikult on neli eristatavat osa siiski äratuntavad, need kõlavad lihtsalt *attacca* ja moodustavad nii ühtse terviku. Kui teos detsembris 1841 lõpuks Gewandhaus-orkestriga esiettekandele tuli, oli publik uudsest vormist segaduses. Samuti ei mänginud orkester vähemalt Clara sõnul piisavalt hästi, sest hõivatud Mendelssohn ei saanud kontserdil juhatada ning prooviperioodil valmistas orkestri ette kontsertmeister Ferdinand David. Kaasa ei aidanud ka see, et publiku kohalemeelitamiseks oli esinema kutsutud tolle aja kuulsaim klaverivirtuoos Ferenc Liszt, kelle duo Claraga köitis kuulajate tähelepanu rohkem kui Roberti sümfoonia. Kuigi kriitikud olid teose suhtes pigem positiivsed, ei suutnud Schumann seda kirjastajale maha müüa, sest too kartis, et uus sümfoonia konkureerib liigselt esimese sümfoonia müügieduga ning seetõttu jäi teos kümneks aastaks seisma.

Vahepeal valmisid heliloojal teosed, mida tunneme teise ja kolmanda sümfooniana. Samuti lõpetas ta Norbert Burgmülleri sümfoonia, mis oli noore helilooja uppumissurma tõttu pooleli jäänud. See töö motiveeris teda pöörduma tagasi ka oma d–moll sümfoonia juurde. Ta täiendas teost ning orkestreeris selle uuesti. Senise kerge ja läbipaistva tekstuuriga teosest sai nüüd uhkem ja raskem, muuhulgas sellepärast, et uues orkestratsioonis on mitmed hääled dubleeritud. Uus variant tuli esiettekandele Alam-Reini muusikafestivalil, mis oli tolle aja üks olulisemaid muusikafestivale. Teos võeti hästi vastu ja avaldati varsti ka trükis. Kuna selleks hetkeks olid trükitud juba nii esimene, teine kui ka kolmas sümfoonia, sai see teos nüüd järjekorranumbriks nelja. Kuigi d–moll sümfoonia esialgsel variandil on olnud palju toetajaid, teiste seas näiteks Johannes Brahms, esitatakse tänapäeval enamjaolt siiski uuemat, redigeeritud varianti.

Sümfoonia terviklikkust on peetud uudseks ja tähelepanuväärseks. Näiteks kasutab Schumann aeglasel sissejuhatusel meloodiat, mis kordub teises osas. Seejärel kõlab viiuli esituses arabesk, mis põhineb samal meloodial ning arabeski edasiarendus kõlab omakorda skertso *trio*–osas. Samad dramaatilised akordid kõlavad nii teose ava- kui ka lõpuosas ning sümfoonia peateema kõlab erinevas tempos nii alguses, finaali sissejuhatuses kui ka finaalis.

ERSO ees on Schumanni neljandat sümfooniat juhatanud dirigendid Artur Rother (1944), Edgars Tons (1965), Carlo Zecchi (1965), Nikolai Rabinovitš (1969), Roman Matsov (1971), Herbert Ahlendorf (1974), Siegfried Kurz (1976), Gennadi Roždestvenski (1978), Neil Chepman (1988), Hans Priem-Bergrath (1988) ja Kristiina Poska (2019).

Pärtel Toompere

E·R·S·O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASPONSOR

 iute

erso.ee

JASMINE CHOI
FLÖÖT

TRIIN RUUBEL
VIUL

HELENA ALTMANIS
VIOOLA

SANDRA KLIMAITĒ
VIOOLA

REGINA UDOD
KONTRABASS

GUIDO GUALANDI
OBOE

SOO-YOUNG LEE
KLARNET

JAKOB PEÄSKE
FAGOTT

JÜRNAS RÄHNI
METSASARV

2.03

ERSO
kammerkontsert
MUBAs

BEETHOVEN
SCHULHOFF
NIELSEN

JASMINE CHOI

JASMINE CHOI on üks meie aja tunnustatumaid flöödimängijaid, keda tuntakse virtuoossuse, viimistletud muusikaliste tõlgenduste ja seikluslike ettevõtmise poolest. Ta on esinenud kõikjal üle maailma nii solisti, kammermuusiku kui ka orkestrandina ning esitanud klassikalist, eksperimentaal-, džäss- ja popmuusikat.

Choi on olnud Viini Sümfooniaorkestri flöödirühma kontsertmeister ning Cincinnati Sümfooniaorkestri abikontsertmeister. Ta on soleerinud Viini Sümfooniaorkestri, Salzburgi Mozarteumi orkestri, Philadelphia Orkestri, Cincinnati Sümfooniaorkestri, Peterburi Filharmooniaorkestri, Tšehhi Filharmooniaorkestri, Berliini Sümfooniaorkestri ja Souli Filharmooniaorkestri ees ning esinenud Pariisis, Viinis, Londonis, Münchenis, Genfis, New Yorgis, Tokyos, Soulis ja Hongkongis.

Choi lakkamatu uudishimu on ajendanud teda interpreteerima flöödil Mendelssohni ja Tšaikovski viiulikontserte, samuti esitab ta sageli elavate heliloojate uudisteoseid. Ta on koostöös plaadifirmaga Theodore Presser Company avaldanud arvukalt arranžeringuid ja ette kandnud üle kümne spetsiaalselt talle kirjutatud flöödikontserdi.

Choi oli kolm hooaega (2018–2021) kollektiivi New York Classical Players resident ja Souli Sejongi Kunstikeskuse 40. hooaja resident. Ta on salvestanud mitu sooloalbumit plaadifirmale Sony Classical, sealhulgas

„Mozart Flute Concertos“, „Fantasy (Virtuoso Flute Works)“, „Claude Bolling Jazz Suite“, „Mozart Flute Quartets“, ning Brahmsi, Schumanni ja Reinecke teoseid. Lisaks mängib ta plaatidel „Telemann Fantasies“, „Love in Paris“ (salvestatud kontsertettekandena), „Trio Joy“ (improvisatsioon) ning kolmel singlil.

COVID-19 pandeemia puhkedes hakkas Choi YouTube'is edasijõudnud flöödimängijatele mõeldud õppevideoid postitama ning tegi koostööd noorte pianistidega, et aidata neil endi karjääri edendada. Oma kanalil intervjueris ta nii otseülekannete kui ka ettesalvestatud videote formaadis tuntud klassikalisi muusikuid.

2021. aasta mais tõi Choi turule SmartCase'i — uuendusliku flöödikohvri, mis on kerge, vastupidav, turvaline ja mahub tavalistesse kottidesse, olles justkui iga flöödimängija unelm. 2021. aasta augustis avaldas ta algajatele mõeldud flöödimetoodika (Seoul Music Publishingi alt), mis jõudis kiiresti menukite sekka. Samuti kirjutab ta artikleid Ameerika Ühendriikide väljaandesse Flute Talk Magazine ja Korea väljaandesse Auditorium Magazine.

Kontsertide andmise kõrvalt juhendab Choi meistrkursustel noori õpilasi. Ta on korraldanud meistrkursuseid Juilliardis, Curtise Muusikainstituudis, Indiana Ülikoolis, Colburni Muusikakõrgkoolis, Manhattani Muusikakõrgkoolis, Florida Ülikoolis, Harvardi Ülikoolis ja Viini Muusikaülikoolis. Samuti filmis ta Saksamaal Henle Verlagi flöödimängijate meistrkursuste sarja ja kuulub Ameerika Ühendriikide Sarasota Muusikafestivali flöödiosakonda.

Koreas kasvas Choi üles kolmandat põlvkonda klassikalise muusikaga tegelevas perekonnas ning hakkas varasest east õppima nii klaverit kui ka viiulit. Üheksa-aastaselt avastas ta flöödi ja juba aasta pärast esitas ta koos kohaliku orkestriga Haydni D-duur kontserti. 16-aastaselt võeti ta vastu Curtise Muusikainstituuti, kus temast sai legendaarse Julius Bakeri viimane õpilane. Choi jätkas õpinguid Juilliardis Jeffrey Khaneri käe all ning täiendas ennast eraõppes Thomas Robtertello ja Robert Stallmani juhendamisel.

Choi esines ka 2018. aasta taliolümpial Koreas Pyongyangis ning ta on oma kodulinna Daejeoni Kultuuri- ja Kunstisihatususe saadik.

Choi räägib inglise, saksa ja korea keelt ning elab kontserdireiside vahel Austrias. Ta on tugeva jälje jätnud YouTube'i, Facebooki ja Instagrami ning naudib austajatega pidevalt suhtlemist.

Laval igati särav dirigent **HOLLY HYUN CHOE** sündis Lõuna–Koreas ja kasvas üles Los Angeleses. Alates 2020. aasta septembrist töötas ta kaks hooaega Tonhalle Orkestri abidirigendina Paavo Järvi käe all. Selleks ajaks oli ta jõudnud juhatada nii Orchestre de Paris'd, Baseli Sümfooniaorkestrit kui ka Schleswig–Holsteini Muusikafestivali Festivaliorkestrit.

2023/24. hooajal jätkab tõusev dirigent põnevate debüütidega — kavas on esineda koos Saksa Berliini Sümfooniaorkestri, Bonni Beethoveni Orkestri, Mannheimi Muusikaakadeemia orkestri, Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri, Spokane'i Sümfooniaorkestri ja Cannes'i Rahvusorkestriga. Samuti töötab ta hooaja algusest Genfi Kammerorkestri juures.

Holly Hyun Choe teeb tihedat koostööd kammerorkestriga Ensemble Reflektor — ta on alates 2022. aastast selle peadirigent ning peab end riigipiirideta muusikakultuuri idee kandjaks. Lisaks tema ja mainitud orkestri debüüdile 2023. aastal Bonni Beethovenfestil on neil plaanis esineda Schleswig–Holsteini Muusikafestivali raames Elbphilharmonies ja Frankfurdi Alte Operis.

Holly Hyun Choe on äärmiselt pühendunud naishelliloajate loomingu tutvustamisele ning seega on tema kavades tihti Clarice Assadi, Grazyna Bacewicz, Lili Boulanger', Britta Byströmi, Louise Farrenci, Fanny Henseli,

Jennifer Higdoni, Jessie Montgomery', Emilie Mayeri, Caroline Shaw', Ethel Smythi, Dobrinka Tabakova, Anna Thorvaldsdottiri ja Galina Ustvol'skaja teosed.

Holly Hyun Choe lõpetas hiljuti õpingud Zürichi Kunstiülikoolis professor Johannes Schlaefli käe all. Choe on autodidakt: ta õppis klarnetit mängima 13-aastaselt ja alustas muusikatundidega alles 19-aastaselt. 2015. aastal sai ta New Englandi Konservatooriumis professor Charles Peltzi käe all magistrikraadi. Ta on osalenud Bernhard Haitinki, Jorma Panula, Fabio Luisi (Concertgebouw' Orkester), Peter Eötvösi, Sylvia Caduffi ja Jaap van Zweden meistrikursustel ning on olnud Esa-Pekka Saloneni (Orchestre de Paris), Leonard Slatkini (Lyoni Rahvusorkester), Simone Youngi (Lausanne'i Kammerorkester/Zürichi Ooperimaja) François-Xavier Rothi ja Karina Canellakise (Kölni Gürzenich-Orchester) abidirigent.

2018. aastal sai ta Saksa Muusikanõukogu Foorumi dirigeerimisgrandi, samuti on ta pälvinud Solti Sihtasutuse karjääriabiahinna, Taki Alsopi dirigeerimisstipendiumi ning osalenud Peter Eötvösi fondi mentorlusprogrammis.

E · R · S · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASPONSOR

HOOALA
SUURSPONSOR

myfitness

LIVIKO

BIJUTISE

RADISSON COLLECTION
PALLOVE

BioBlock®

NORDIC
CATERING

NORDAID

PAKEND & PRINT

KLAVER
**ANGELA
HEWITT**

ERSO

DIRIGENT
**PIERRE
BLEUSE**

PIERRE BLEUSE JA ANGELA HEWITT

15

MÄRTS

ESTONIA KONTSERDISAAL

2024

DE FALLA
MOZART
RAVEL
DEBUSSY

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne orkester, kes püüdleb alati tipptaseme poole. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril täitub sel hooajal 97. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri kunstiline nõustaja on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi. ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. Möödunud hooajal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. Samuti toimus orkestri esimene kontserdireis Suurbritanniasse, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie“. 2019. aastal avasid ERSO ja Neeme Järvi Prantsuse Raadio maineka Montpellier’ muusikafestivali ning orkester käis Kesk-Euroopa turneel, kus Neeme Järvi juhatusel esineti Viini Musikvereini kuldses saalis, Linzi Brucknerhausi suures saalis, Praha Rudolfinumi Dvořáki saalis ja Bregenzi Bodensee saalis ning Mihhail Gertsji juhatusel Saksamaal Erlangenis ja Viersenis. Veel on esinetud sellistel maailmalavadel nagu Berliini Konzerthaus, New Yorgi Avery Fisher Hall (praeguse nimetusega David Geffen Hall), Peterburi filharmoonia suur saal ja Maria Teatri kontserdisaal, Kölni filharmoonia, Helsingi Musiikkitalo, Stockholmi Berwaldhallen jt.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitmed tunnustused, millest olulisim on Eesti esimene Grammy (2004, dirigent Paavo Järvi), värskemad aga aasta klassikaalbumi tiitel 2020. aastal Eesti muusikaauhindade jagamisel Elleri sümfooniliste poemide teise plaadi eest (dirigent Olari Elts) ning kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia ERSO-le ja Olari Eltsile seniste Elleri muusika salvestiste eest. Suurepärane koostöö on ERSO-l selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, samuti Ondine, ERP jt.

Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse. 2020. aastal alustas tegevust ERSO TV (erso.tv), kus saab vaadata kõiki orkestri live-kontserte ning juba toimunud esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts

Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, **kunstiline nõustaja** Paavo Järvi

Koosseis 1. märtsil 2024:

I VIIUL

Triin Ruubel
Piret Sandberg
Fred Heinoja
Kätlin Ivask
Nina Kawaguchi
Kirti-Kai Loorand
Kaija Lukas
Tõnis Pajupuu
Danae Taamal
Kaiu Talve
Andrus Tork
Tarmo Truuväärt
Liis-Helena Väljamäe

II VIIUL

Kadi Vilu
Annelize Vlasenko
Toomas Hendrik Ellervee
Elisabeth Härmand
Kristel Kiik
Triin Krigul
Miina Laanesaar
Kristjan Nõlvak
Varje Rimmel
Leevi Rosin
Mari-Katrina Suss
Maaren Vihermäe

VIOOLA

Liina Žigurs
Sandra Klimaitė
Helena Altmanis
Mall Help
Kaja Kiho
Juhan Palm-Peipman
Liisi Rysnak
Jülija Širokova
Johanna Vahermägi
Oliver Vilu

TŠELLO

Indrek Leivategija
Andres Alexander
Metspalu
Riina Erin
Tõnu Jõesaar

Levi-Danel Mägila
Lauri Toom
Margus Uus
Maris Vallsalu

KONTRABASS

Regina Udod
Janel Altroff
Imre Eenma
Madis Jürgens
Indrek Pajus
Ants Önnis

FLÖÖT

Mihkel Peäske
Linda Vood

OBOE

Guido Gualandi
Heli Ernits

KLARNET

José Carlos Domínguez
Almela
Meelis Vind

FAGOTT

Kristjan Kungla
Francesco Pio Russo

METSASARV

Ye Pan
Kalmer Kiik
Kalle Koppel
Nikita Matsuk

TROMPET

Indrek Vau
Erki Möller
Chris Sommer

TROMBOON

Andres Kontus
Peeter Margus
Väino Põllu

TIMPANID

Adam Jeffrey

LÕÖKPILLID

Kaspar Eisel

SA ERSO juhatuse liige

Kristjan Hallik

Produtsent

Daily Trippel

Orkestri mäenedžer

Marko Metsaru

Partnersuhete ja

müügijuht

Signe Vaiknemets

Maine- ja

kommunikatsioonijuht

Kärt Ruubel

Toimetaja

Anita Maasalu

Noodikoguhoidja

Mariell Aren

Disainer

Norman Orro

Personalijuht

Piret Veensalu

Pillilao juhataja

Egert Leinsaar

Lavameistrid

Jüri Korjus

Heiki Zvorovski

Nordaid tagab parima enesetunde, ERSO kontsert parima elamuse!

Tugevam tervis kvaliteetsetest koostisosadest.
Valmistatud ja väljatootatud Eestis.

KUTSUME KUULAMA

ERSO kammerkontsert. Jasmine Choi

L, 2. MÄRTS KELL 18, MUBA SUUR SAAL

Ludwig van Beethoven. Serenaad flöödile, viiulile ja violale

Erwin Schulhoff. Kontsertiino flöödile, violale ja kontrabassile

Carl Nielsen. Puhkpillikvintett

JASMINE CHOI flööt, TRIIN RUUBEL viiul, HELENA ALTMANIS viiolo, SANDRA KLIMAITÉ viiolo, REGINA UDOD kontrabass, GUIDO GUALANDI oboe, SOO-YOUNG LEE klarnet, JAKOB PEÄSKE fagott, JÜRNAS RÄHNI metsasarv

Tetzlaff ja Brahms

R, 8. MÄRTS KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Sven Grünberg. Sümfooniline pilt „Hoovused“ (esiettekanne)

Johannes Brahms. Viiulikontsert D-duur, op. 77

Claude Debussy. „Jeux“

Maurice Ravel. Süit nr 2 „Daphnis ja Chloe“

CHRISTIAN TETZLAFF viiul, ERSO, dirigent MIHHAIL GERTS

PIERRE BLEUSE JA ANGELA HEWITT

R, 15. MÄRTS KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL

Manuel de Falla. Süit nr 2 balletist „Kolmnurkne müts“

Wolfgang Amadeus Mozart. Klaverikontsert nr 20 d-moll, KV 466

Maurice Ravel. „Hispaania rapsoodia“

Claude Debussy. Kolm sümfoonilist eskiisi „Meri“

ANGELA HEWITT klaver, ERSO, dirigent PIERRE BLEUSE

E · R · · O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

 ERSO.TV